

A doktori iskola/doktori oktatási program megnevezése: ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskola / Portugál nyelvű irodalmak: a prózai műfajok története doktori oktatási program

A doktori iskola/a doktori oktatási program kódja: IR/POR

TANEGYSÉGLISTA

IKM - Iskolarendszerű képzési modul (megszerezhető kredit:112, teljesítendő tárgy:16 db)

P/IR/xxx-1 Társtudomány 1.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/xxx-2 Társtudomány 2.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/xxx-3 Társtudomány 3.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/xxx-4 Társtudomány 4.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-5 Szakmai tárgy I.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-6 Szakmai tárgy II.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-7 Szakmai tárgy III.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-8 Szakmai tárgy IV.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-9 Szakmai tárgy V.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-10 Szakmai tárgy VI.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-11 Disszertációs témakonzultáció 1.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-12 Disszertációs témakonzultáció 2.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-13 Disszertációs témakonzultáció 3.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-14 Disszertációs témakonzultáció 4.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-15 Disszertációs témakonzultáció 5.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/POR-16 Disszertációs témakonzultáció 6.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

TM - Tudományos modul (megszerzendő kredit legalább: 36, ebből 3 publikáció kötelezően teljesítendő)

P/IR-20 Tanulmányírás 1.

8 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR-21 Tanulmányírás 2.

8 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető
P/IR-22 Tanulmányírás 3.
8 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető
P/IR-23/A, B, C* Tanulmányírás
8 kredit, gyakorlati jegy, választható, korlátlanul ismételhető
P/IR-24/A, B, C* Egyéb publikáció
4 kredit, választható, korlátlanul ismételhető
P/IR-25/A, B, C* Konferencia-előadás
4 kredit, választható, háromszor ismételhető
P/IR-26/A, B, C* Szerkesztés
4 kredit, választható, háromszor ismételhető
P/IR-27/A, B, C* Tudományszervezés / oktatásszervezés
4 kredit, választható, háromszor ismételhető
P/IR-28/A, B, C* Külföldi kutatómunka
4 kredit, választható, háromszor ismételhető
P/IR-29 Egyéb tudományos tevékenység
4 kredit, választható, nem ismételhető

*Az A, B, C a félévenkénti meghirdetést lehetővé tévő technikai megkülönböztetés, hogy azonos félévben több tanegységet is föl lehessen venni egy-egy tevékenységfajtából.

OM - Oktatási modul (megszerezhető kredit: 32, teljesítendő tárgy: 0db)

P/IR-50/A, B, C, D Heti 2 órás szeminárium vagy előadás tartása
8 kredit, választható, négyszer ismételhető

Kurzusleírás (szakirodalom-ajánlás) kurzusonként

P/IR/POR-5 Szakmai tárgy I.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

A portugál próza előzményei, kialakulása. Itt elsősorban azoknak a XV–XVII. századi előzményeknek – lovagregényeknek, illetve a belőlük kinövő románcos regényeknek és a XVII. században megszülető, a kópéregénnyel rokon műfajoknak – a megismerését és tanulmányozását tartjuk szem előtt, amelyekre a XIX. században formálódó a portugál nyelvű prózairodalom ráépülhetett, előzményeinek tekinthetett, majd pedig transztextuális referenciákkal megidézhetett, különösen a posztmodern korszak műveiben. A XIX. század portugál és brazil regényirodalmában fontos helyet kap a jobbra külföldi minták (W. Scott, V. Hugo) másolása nyomán megjelent történelmi regényt helyébe lépő ún. jelenkori regény kialakulása és lehetőségei. Ennek a fényében nemcsak a romantika korában alkotó Almeida Garrett és Lopes de Mendonça már-már metaregénynek tekinthető műveinek az elemzése fontos, hanem a század második felében megjelenő Eça de Queirós regényeinek a tanulmányozása is, leginkább zárt struktúrájú tézisregény mivoltuk következtében.

P/IR/POR-6 Szakmai tárgy II.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

A XIX. századi brazil regény fejlődése, problémái és gondjai részben hasonlóak a portugál regényéhez. A brazil regényirodalom fejlődését áttekintve azonban külön figyelmet érdemel a középkori tematika hiányának pótlására megszületett „indianista”, majd a nyomába lépő „sertanista” és „regionalista” regény, amely „tősgyökeres” brazil embertípusokat szerepeltetett és mitizált a nemzeti öntudat kialakítása céljából, valamint a század végén megjelenő naturalista és realista (pszichológiai) regény.

P/IR/POR-7 Szakmai tárgy III.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

A XX. századi portugál nyelvű regényirodalommal foglalkozó tanulmányok első része a XX. század elejétől az 1970-es, 80-as évekig tekinti át a regényirodalom alakulását. Portugáliában a szimbolista próza és néhány futurista prózakísérlet után a neorealizmus válik szinte az egyetlen elfogadott irányzattá, amely a társadalmi problémák monoton ábrázolásába torkollik, és az 1970-es évek második feléig minden komolyabb kitérőt, újítást lehetetlenné tesz. Brazíliában a századelő nagy lélegzetű prózai alkotásai után, amelyek között nagy szerepet kapnak a dokumentarista művek is, a futurizmusból kinövő Modernizmusban színre lép a kísérletező regény. A harmincas évek regionalista-realista regényei, az ún. „észak-keleti regény” mellett kialakul egy erős városi próza, amely majd a század utolsó harmadában, az 1960-70-es évektől fogva kap különös jelentőséget, ötvözve a modernizmus íróinak továbbélő kísérletező törekvéseit a nagyváros szinte apokaliptikus ábrázolásával.

P/IR/POR-8 Szakmai tárgy IV.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

A portugál nyelvű próza történetében célszerű külön tárgyalni a novella/elbeszélés történetét. Részben azért, mert kialakulása nem esett egybe a regények megjelenésével és történetével, részben pedig azért, mert elemzése más megközelítést, elemzési módszereket kíván, mint a regények elemzése. A XIX. századi próbálkozások után, amelyek közül csak a brazil Machado de Assis novelláit/elbeszéléseit tekinthetjük a műfaj igazán jellegzetes képviselőinek, a XX. század elejének próbálkozásait áttekintve, az 1950-80-es évek brazil elbeszélés-irodalmának (Clarice Lispector, Cecília Meireles, Guimarães Rosa, Autran Dourado, Dalton Trevisan, Robem Fonseca stb.) bemutatása és elemzése mellett az afrikai portugál nyelvű szerzők elbeszélései is a tanulmányok tárgyát képezik, mivel ezekben az évtizedekben igen gazdag novella/elbeszélés-irodalom alakult ki elsősorban Angolában és Mozambikban (Luandino Vieira, Luís Bernardo Honwana stb.).

P/IR/POR-9 Szakmai tárgy V.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

A prózaformák történetének bemutatása mellett – gyakorlati foglalkozások keretében – a regény és a rövidebb prózaformák (novella, elbeszélés, kisregény) elméleti kérdéseivel is foglalkozik a doktori program. A narratológia módszereinek bemutatása és alkalmazási lehetőségei mellett ismertetésre kerül a szövegköziség (transztextualitás) problémája, valamint a szövegelfogás változását tükröző genetikus szövegkiadási gyakorlat és az így rekonstruált-létrehozott szövegek megközelítésére alkalmas elemzési módszerek összehasonlító bemutatása is, különös tekintettel a francia és a belőle kinövő brazil elméleti és kritikai iskolára.

P/IR/POR-10 Szakmai tárgy VI.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

A legújabb, a XX. század utolsó harmadában és a XX.-XXI. század fordulóján Portugáliában, Braziliában és a portugál nyelvű afrikai országokban megszületett prózairodalom és a legújabb irányzatok áttekintése. Ezen belül nagyon jelentős, a latin-amerikai regény és a posztmodern tendenciák nyomán az 1970-as évek második felében létrejövő portugál regényirodalom, mind formai, regénytecnikai, mind tematikai újításait tekintve, valamint a legmodernebb prózatechnikákat alkalmazó brazil nagyvárosi regényirodalom. A témakörben meg tárgyalásra kerül az újjászülető afrikai próza, amelynek legjelentősebb képviselői, a mozambiki Mia Couto és az angolai/portugál José Eduardo Agualusa a földrész irodalmának megújítói közé tartoznak. A disszertációs témakonzultációkon a program oktatói lehetőséget biztosítanak a hallgatóknak a közös illetve az egyéni konzultációra. A témakeresés, anyaggyűjtés időszakában a témakonzultációkon az irodalomtörténeti és elméleti előadásokat kísérő bibliográfia megbeszélése történik, amit kiegészíthetnek az anyaggyűjtéssel kapcsolatos megbeszélések, illetve a doktoranduszok témakörbe vágó dolgozatainak az ismertetései, közös értékelései. A disszertáció kidolgozásának előrehaladtával a témakonzultációkon egyfelől a témavezetőkkel folytatott egyéni munka, illetve, igény esetén a disszertáció fejezeteinek közös megbeszélése történik.

P/IR/POR-11–16 Disszertációs témakonzultáció 1–6.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

A témavezetővel a disszertáció tárgyában folytatott rendszeres konzultáció, tematikáját és követelményeit a témavezető határozza meg a disszertáció készítéséhez szükséges egyéni kutatómunka igényei és előrehaladása alapján.

Értékelési, ellenőrzési szabályok: Az iskolarendszerű képzési modulban teljesített kurzusok értékelése ötfokozatú (1–5) osztályzatokkal, a tudományos modulban kétfokozatú (teljesítette/ nem teljesítette) szöveges értékeléssel, az oktatói munka kétfokozatú szöveges értékeléssel történik. A tudományos modulban teljesített tanegységekhez tartozó teljesítéseket a doktorandusz témavezetője részletesen ellenőrzi.